

Till
Kommunstyrelsen

För kännedom
Kommunfullmäktige

Granskning av kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn

Vi har genomfört en granskning av kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn. Syftet med granskningen har varit att belysa och bedöma huruvida kommunstyrelsen har ändamålsenliga arbetsformer för att säkerställa god kvalitet i de HVB-hem och familjehem som nyttjas för placering av barn och ungdomar. Uppdraget avser 2019 års revision.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kvalitetssäkringen avseende HVB- och familjehem behöver förstärkas.

Det finns inte tillräckliga skriftliga fastställda rutiner för utredning och uppföljning av familjehem för att kunna säkerställa kvalitet i familjehemmet och för att tillförsäkra att det placerade barnet får rätt förutsättningar. Således uppfyller inte kommunstyrelsen de krav som ställs i Socialstyrelsens föreskrifter om systematiskt kvalitetsarbete, krav som funnits sedan 2012.

Vidare framgår att kommunen inte har genomfört någon form av verksamhetsuppföljning av de HVB-hem som används inom ramavtalet och kommunen har inte följt upp avtalsefterlevnaden på något sätt.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen/nämnden att:

- Arbetet med att utforma ett systematiskt kvalitetsarbete måste beredas stor prioritet då det är av vikt att socialtjänstens förbättringsarbete sker systematiskt. Vi menar att kommunstyrelsen måste säkerställa att ett systematiskt kvalitetsarbete som uppfyller Socialstyrelsens föreskrifter finns på plats under tredje kvartalet 2020.
- Kommunen behöver förbättra sin kvalitetsuppföljning av de HVB-hem och de konsulentstödda familjehem som kommunen har anlitat.
- Inför rekrytering av familjehem, utreda såväl familjehemmets sociala som ekonomiska situation noggrant.
- Följa upp kommunens avtalstrohet avseende upphandlade placeringsinsatser.

Revisionen vill ha svar av kommunstyrelsen senast den 15 juni 2020 på vilka åtgärder de har för avsikt att vidta mot bakgrund av det som framkommit i granskningen. I samband med höstens träff med socialutskottet kommer revisionen att följa upp hur arbetet fortskrider när det gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Kopia på svaret skickas till Andreas Wendin på KPMG, andreas.wendin@kpmg.se.

För revisorerna i Nora kommun

Jan Kallenbäck
Ordförande i revisionen

Granskning av kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn

Rapport

Nora kommun

KPMG AB

2020-03-12

Antal sidor 11

Nora kommun

Granskning av kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn

2020-03-12

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning/bakgrund	2
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	2
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Lagar som styr kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem	4
3.2	Placeringar	6
3.3	Utredning, och uppföljning Familjehem	8
3.4	Upphandling av HVB-hem och konsulentstödda familjehem	10
4	Slutsats och rekommendationer	11
4.1	Rekommendationer	11

1 Sammanfattning

Vi har av Nora kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn.

Revisorerna har i revisionsplaneringen för 2019 bedömt att det finns risker kopplade till kommunens uppföljning och säkerställande av kvalitet inom HVB-hem och familjehem för barn och ungdomar.

Syftet med granskningen har varit att belysa och bedöma huruvida kommunstyrelsen har ändamålsenliga arbetsformer för att säkerställa god kvalitet i de HVB-hem och familjehem som nyttjas för placering av barn och ungdomar.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kvalitetssäkringen avseende HVB- och familjehem behöver förstärkas.

Det finns inte tillräckliga skriftliga fastställda rutiner för utredning och uppföljning av familjehem för att kunna säkerställa kvalitet i familjehemmet och för att tillförsäkra att det placerade barnet får rätt förutsättningar.

Vidare framgår att kommunen inte har genomfört någon form av verksamhetsuppföljning av de HVB-hem som används inom ramavtalet och kommunen har inte följt upp avtalsefterlevnaden på något sätt.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen/nämnden att:

- arbetet med att utforma ett systematiskt kvalitetsarbete måste beredas stor prioritet då det är av vikt att socialtjänstens förbättringsarbete sker systematiskt
- kommunen behöver förbättra sin kvalitetsuppföljning av de HVB-hem och de konsulentstödda familjehem som kommunen har anlitat
- följa upp kommunens avtalstrohet avseende upphandlade placeringsinsatser

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Nora kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn. Revisorerna har i revisionsplaneringen för 2019 bedömt att det finns risker kopplade till kommunens uppföljning och säkerställande av kvalitet inom HVB-hem och familjehem för barn och ungdomar.

Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen sörja för att barn och ungdomar som riskerar att utvecklas ogynnsamt, får det skydd och stöd som de behöver. Där så är möjligt ska detta ske i samförstånd med den unge och dennes föräldrar, men i vissa fall kan tvångsåtgärder vara nödvändiga, där lagen om vård av unga, LVU, blir tillämplig.

På senare tid har institutionsvården börjat ifrågasättas. Forskning visar på att institutionsvårdens effekter i genomsnitt är begränsade och att många placeringar måste avbrytas i förtid. I dag ses institutionsplacering av många som en sista utväg när inga andra insatser hjälper. Härigenom är det av stor vikt att kommunen har underbyggda rutiner och arbetsmetoder som säkerställer samt garanterar en god kvalitet i de familjehem och institutioner som nyttjas för placeringar.

De flesta av de barn och ungdomar som placeras på hem för vård eller boende (HVB) idag placeras hos privata, enskilda utförare. Kommunerna som gör placeringarna, ansvarar för att kvaliteten i verksamheten är god. De medel kommunerna har för att ställa krav på verksamhetens kvalitet är främst upphandling och uppföljning. Det är vid upphandlingstillfället kommunen formulerar de krav som ställs på HVB-hemmet både rörande innehållet i verksamheten och i kraven på utförarens företag.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet har varit att belysa och bedöma huruvida kommunstyrelsen har ändamålsenliga arbetsformer för att säkerställa god kvalitet i de HVB-hem och familjehem som nyttjas för placering av barn och ungdomar. Granskningen har avsett att belysa samt besvara följande:

- Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig organisation för upphandling och rekrytering av HVB-hem och familjehem? (Vilka krav ställs? Är dessa tillräckliga?)
- I vilken utsträckning är beställaren, (kommunstyrelsen) delaktig i utformningen av kravbild i förfrågningsunderlaget vid gemensamma ramavtalsupphandlingar?
- Finns en tillräcklig beställarkompetens i organisationen?
- Sker någon avtalsuppföljning?
- I de fall det finns ramavtal tecknade för HVB-hem, i vilken utsträckning utnyttjas dessa?

Granskningen avser kommunstyrelsen och individnämnden.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna/verksamheten uppfyller:

- Kommunallagen, SFS 2017:725 6 kap § 6
- Socialtjänstlagen, SFS 2001:453
- Socialtjänstförordningen, SFS 2001:937
- Socialstyrelsens föreskrift "Hem för vård eller boende", SOSFS 2003:20
- Socialstyrelsens föreskrift "Socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem eller hem för vård eller boende", SOSFS 2012:11
- Socialstyrelsens föreskrift "Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete", SOSFS 2011:9
- Socialstyrelsens föreskrift "Handläggning av ärenden som gäller barn och unga", SOSFS 2014:6
- Socialstyrelsens föreskrift "Dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS", SOSFS 2014:5
- Socialstyrelsens handbok om socialnämndens ansvar och uppgifter "Barn och unga i familjehem och HVB"
- Kommunala mål och riktlinjer
- Träffade avtal

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av:

- Rapport KPB 2018
- Sammanställning av placeringar 2019
- Rutin för familjehemssekreterare vid placering

Intervjuer har genomförts med berörda tjänstemän såsom enhetschef och biträdande enhetschef, upphandlingsansvarig samt familjehemssekreterare.

Rapporten är faktakontrollerad av enhetschef inom individ och arbetsmarknad.

3 Resultat av granskningen

3.1 Lagar som styr kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem

Socialtjänstlagen

De insatser som erbjuds inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Socialnämnden ska se till att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet rörande barn och unga (3 kap 3 § SoL).

Enligt socialtjänstlagen ska socialnämnden sörja för att den som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett familjehem, hem för vård eller boende, eller stödboende (6 kap. 1 § SoL).

Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till familjehem, hem för vård eller boende och stödboenden. När ett barn placeras ska det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon anhörig eller annan närstående. Vad som är bäst för barnet ska alltid beaktas (6 kap. 2 § SoL).

Ett barn får inte tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av vårdnadshavarna utan medgivande från socialnämnden. Förhållandena i det tilltänkta familjehemmet ska utredas och socialnämnden ska tillhandahålla utbildning för familjehemmet (6 kap. 6 § SoL).

Socialnämnden ska medverka till att placerade barn får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden, verka för att de får lämplig utbildning, verka för att de får den hälso- och sjukvård som de behöver samt lämna vårdnadshavarna råd och stöd. Familjehemmet har också rätt till stöd från socialnämnden (6 kap. 7 § SoL).

Socialnämnden ska noga följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende. Det ska ske genom regelbundna personliga besök i det hem där barnet eller den unge vistas, enskilda samtal med barnet eller den unge, samtal med den eller dem som tagit emot barnet eller den unge i sitt hem, och genom samtal med vårdnadshavarna. Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående (6 kap. 7b § SoL).

Socialnämnden ska utse en särskild socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet eller den unge. Socialsekreteraren ska besöka barnet eller den unge regelbundet i den omfattning som är lämplig utifrån barnets eller den unges behov och önskemål (6 kap. 7c § SoL).

Minst en gång var sjätte månad ska övervägas om vården fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas. När barnet har varit placerat i samma familjehem under tre år från det att placeringen verkställdes, ska socialnämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden (6 kap. 8 § SoL).

Nora kommun

Granskning av kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn

2020-03-12

Socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem eller hem för vård eller boende

Socialnämnden ska kartlägga och analysera behovet av familjehem och hem för vård eller boende för placeringar av barn och unga på kort och lång sikt.

Nämnden ska, med kartläggningen och analysen som utgångspunkt, planera för och vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa tillgången till hem som kan erbjuda vård som är trygg, säker, ändamålsenlig och präglad av kontinuitet.

Socialnämnden ska samverka med andra samhällsorgan för att barn och unga i familjehem eller hem för vård eller boende ska få lämplig utbildning och sina behov av hälso- och sjukvård och tandvård tillgodosedda.

Enligt ett allmänt råd från socialstyrelsen bör barnet eller den unge besökas av en socialsekreterare minst fyra gånger per år. Yngre barn samt barn och unga som nyligen har placerats i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende kan behöva tätare kontakt (SOSFS 2012:11).

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Den som bedriver socialtjänst ska fortlöpande bedöma om det finns risker som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. Riskanalys är därmed en obligatorisk del av det systematiska förbättringsarbetet. Vidare ska socialnämnden utöva egenkontroll med den frekvens och i den omfattning som krävs för att kunna säkra verksamhetens kvalitet (SOSFS 2011:9).

Hem för vård eller boende, HVB

Med hem för vård eller boende avses ett hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Om ett sådant hem drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

Verksamheten vid hem för vård eller boende ska bygga på förtroende för och samarbete med den enskilde och utformas så att vistelsen i hemmet eller boendet upplevs som meningsfull. Den enskildes integritet ska respekteras. De insatser som görs ska anpassas till den enskildes individuella behov och förutsättningar.

Verksamheten ska bedrivas i fortlöpande samarbete med den socialnämnd som har det sammanhållande ansvaret för att den enskilde får det stöd och den hjälp som han eller hon behöver.

Vid varje hem för vård eller boende och vid varje stödboende ska det finnas en person med lämplig utbildning som förestår verksamheten. Det ska också finnas sådan personal som i övrigt behövs för en ändamålsenlig verksamhet.

Den som vårdas i ett familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende och vars skolplikt har upphört bör vid behov ges möjlighet till kompletterande undervisning och lämplig yrkesutbildning. I varje fall bör han eller hon ges möjlighet till sådan

arbetsträning eller annan grundläggande yrkesträning som underlättar för honom eller henne att få anställning eller fortsatt yrkesutbildning. (3 kap. §§ 3, 4, 5, 5 a, och 7 Sof)

SIS-hem

Staten ansvarar för de särskilda ungdomshem som avser vård av unga (enligt 3 § LVU) som behöver stå under särskilt noggrann tillsyn, så kallade SIS-hem. Om socialnämnden har beslutat att den unge ska vistas i ett sådant hem ska Statens institutionsstyrelse anvisa den unge en plats. För vård i dessa hem får staten ta ut avgift av den kommun som begärt placeringen (Förordning med instruktion för Statens institutionsstyrelse § 3).

I samband med inskrivningsbeslutet ska det särskilt kontrolleras att hemmet eller boendet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt.

När behovet av vård i hemmet eller boendet har upphört ska den som vårdas skrivas ut. Om den enskilde vårdas med stöd av LVU får han eller hon inte skrivas ut om inte socialnämnden har begärt eller medgett det. Statens institutionsstyrelse ska omgående underrätta socialnämnden när det finns anledning till utskrivning. Nämnden ska underrättas i sådan tid att det finns möjlighet att vidta eller förbereda andra behövliga insatser. (Socialtjänstförordningen 3 kap. §§ 10, 11, 14)

LOU, Lagen om offentlig upphandling

Lagen om offentlig upphandling (LOU) gäller för myndigheter och annan verksamhet som finansieras med allmänna medel. Dessa myndigheter är enligt lagen skyldiga att annonsera alla inköp som kommer att göras över direktupphandlingsgränsen för att intresserade företag ska beredas möjlighet att lämna anbud. De krav som ställs ska tillkännages i ett upphandlingsdokument. Myndigheter måste lämna ut upphandlingsunderlagen och utvärdera alla anbud. Utvärderingen ska ske på sakliga grunder, och får inte avvika från den utvärderingsmetod som tillkännagivits i upphandlingsdokumenten. Under 2019 var direktupphandlingsgränsen ca 587 000 kr.

3.2 Placeringar

I intervjuerna beskrivs Nora kommuns antal placeringar av barn och unga varit relativt konstanta över tid. Underlagen vi tagit del av gäller 2017 till 2019 och dessa visar att en minskning av antalet placeringsdygn har skett under 2018, men sedan har det skett en ökning under 2019.

Under dessa år har kommunen minskat andelen konsulentstödda familjehem. Det beskrivs i intervjuerna ha varit en medveten strategi sedan några år tillbaka att erbjuda avtal direkt med familjehemmen istället för att gå genom konsultföretaget, samt att rekrytera och placera i familjehem där kommunen kan teckna direktavtal. Vi kan se på antalet placeringsdygn att placeringar i konsulentstödda familjehem har minskat och antalet placeringsdygn familjehem i egen regi har ökat.

Nora kommun

Granskning av kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn

2020-03-12

Andelen placeringsdygn inom statens institutionsstyrelse, SIS, har varierat över åren 2017 till 2019. Under 2017 gjordes inte någon placering inom SIS och under 2018 gjordes placeringar motsvarande 1,12 helårsplaceringar inom den placeringsformen.

Även andelen dygn där barn placerats inom HVB-hem har varierat mycket under den aktuella treårsperioden.

	Antal placeringsdygn 2017	Antal placeringsdygn 2018	Antal placeringsdygn 2019
Placering SIS		410	99
Placering HVB	833	365	1 203
Konsulentstödda familjehem	2 424	1 153	1 139
Familjehem eget avtal	3 110	3 403	4 220
Summa	6 367	5 331	6 661

	Dygnskostnad 2017	Dygnskostnad 2018	Dygnskostnad 2019
Placering SIS		4971 kr	5245
Placering HVB	3104 kr	4068 kr	3280 kr
Konsulentstödda familjehem	2101 kr	2475 kr	2284 kr
Familjehem eget avtal	1401 kr	973 kr	962 kr

Nora kommun

Granskning av kvalitetssäkring av HVB-hem och familjehem för placerade barn

2020-03-12

	Årsplacering antal 2017	Årsplacering antal 2018	Årsplacering antal 2019
Placering SIS		1,12	0,27
Placering HVB	2,28	1,00	3,30
Konsulentstödda familjehem	6,64	3,16	3,12
Familjehem eget avtal	8,52	9,32	11,56
Summa	17,44	14,60	18,25

3.2.1 Bedömning

Vi kan konstatera att antalet placeringsdygn har ökat något år 2019 i förhållande till 2017 och 2018. Andelen familjehem i egen regi är den placeringsform som ökat mest även om HVB-placeringar också ökat något. Vi ser det som att kommunens strategi att använda egna familjehem har fungerat relativt väl.

3.3 Utredning, och uppföljning Familjehem

I intervjuerna beskrivs att nämnden eftersträvar att rekrytera och placera barn i familjehem i egen regi, det vill säga när kommunen tecknar avtal direkt med familjehemmen istället för att gå genom konsultföretag. Vidare beskrivs att förvaltningen rekryterar, utreder, följer upp, ger stöd och vägledning till familjehemmen samt ger utbildning inom den egna organisationen.

För rekrytering av familjehem finns en intresseanmälan på hemsidan att fylla i och lämna in till nämnden för vidare utredning. Rekrytering sker också genom ett avtal med Familjehemsbanken AB som via sin hemsida förmedlar kontakt mellan familjer som önskar familjehemsuppdrag och kommuner som eftersöker familjehem. Familjehemssekreterarna använder sig också av tidigare kontakter och frågar andra familjehem om de känner till familjer som är lämpliga och kan tänka sig att ta familjehemsuppdrag.

Tilltänkta familjehem utreds med visst stöd av utredningsmetoden BRA-fam. BRA-fam är en standardiserad strukturerad metod för att hämta in information om familjer som vill bli familjehem. Metoden är utarbetad av Socialstyrelsen i samarbete med handläggare och utgår från forskning och professionellas erfarenheter.

Som stöd för arbetet finns en rutin i form av checklista där de mest basala momenten i processen vid placering är beskrivna. Av våra intervjuer framkommer att det inte finns fastställda riktlinjer eller rutiner för familjehemssekreterarnas arbete. Under förra året påbörjades dock en rutin att årligen begära utdrag ur belastningsregistret för alla familjehem med aktuell planering.

Familjehemssekreterare har fortlöpande kontakt med familjehemmen och besöker familjehemmen minst en gång per halvår tillsammans med barnföljarna. Familjehemssekreterarna ger stöd och vägledning till familjehemmen såväl på plats som via telefon. Barnföljarna håller kontakten med barnet och följer upp barnets skolgång, hälsa, psykiska välbefinnande samt eventuell kontakt med anhöriga etc.

Utbildning till nyblivna familjehemmen erbjuds genom ett samarbete i länet där kommunerna turas om att hålla i utbildningsprogrammet *Ett hem att växa i*.¹ Utbildningen erbjuds minst en gång per termin.

Kvalitetsledningssystem

I intervjuerna beskrivs att det i dagsläget inte finns ett fungerande ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Ett arbete har inletts men det finns ännu inte något stöd för att bedriva ett aktivt systematiskt kvalitetsarbete, vilket bland annat innebär att det inte görs några egenkontroller eller annan kvalitetsuppföljning av familjehemsvården, utöver den uppföljning som sker av de placerade barnen på individnivå.

3.3.1 Bedömning

Socialtjänsten i varje kommun har ansvar för att rekrytera och utreda familjehem, att erbjuda dem utbildning samt säkerställa att de bedriver en vård som håller god kvalitet. Familjehemmet ska ge barnet en god vård och se till att barnet får sina behov tillgodosedda i samverkan med socialtjänst, föräldrar och andra berörda.

Oavsett om nämnden tecknar avtal med en konsultfirma eller direkt med familjehemmet så måste förhållandena i det tilltänkta familjehemmet utredas och beslut om medgivande måste fattas. I sitt arbete med att utföra detta bör nämnden ha utformat rutiner för att säkerställa en tillräcklig kvalitet i utredningarna. Vi kan inte se att nämnden har utformat tillräckliga rutiner för utredning av familjehem för att kunna säkerställa kvalitet i familjehemmet och för att tillförsäkra att det placerade barnet får rätt förutsättningar. De rutiner som vi tagit del av är mer av en checklista och ger inte anvisning om hur utredningsinsatser och andra insatser ska utföras och vi anser att det ger signaler om att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet inom familjehemsvården. I intervjuerna har framkommit att det pågår ett arbete med att utforma ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Enligt vår bedömning måste arbetet beredas stor prioritet då det är av största vikt att socialtjänsten arbetar systematiskt i sitt kvalitetsarbete och särskilt med hänsyn till att socialstyrelsens föreskrift gällt sedan 2012.

¹ Grundutbildning för jour- och familjehem utarbetad av Socialstyrelsen.

3.4 Upphandling av HVB-hem och konsulentstödda familjehem

Upphandlingen av HVB-hem och konsulentstödda familjehem beskrivs ha skett via upphandlingsenheten i Örebro genom ett samarbete mellan länets alla kommuner och kommunerna som ingår i Västra Mälardalens kommunalförbund, (Arboga, Kungsör, Köping och Surahammar).

Upphandlingen genomfördes genom att det utsetts representanter ur IFO-chefernas nätverk som arbetat tillsammans med Örebro kommuns upphandlingsenhet. Nora kommun har inte någon representant i upphandlingsgruppen som arbetade fram en kravspecifikation inför själva upphandlingen, men fick information om upphandlingsarbetet genom chefsnätverket. Alla som ansökt att ingå i ramavtalet besöktes och intervjuades av någon ur upphandlingsgruppen och de ca 100 företag som ingår i ramavtalet har presenterat sig.

Nora kommuns upphandlingsenhet har medverkat genom att man läst igenom och godkänt upphandlingsunderlaget innan annonsering samt läst igenom upphandlingsprotokoll och tilldelningsbeslut samt avtalen. En "sakkunnig från verksamheten" medverkade vid godkännandet av upphandlingsunderlaget.

Upphandlingsenheten har inte genomfört någon uppföljning av avtalet eller gjort någon bedömning av kvalitet inom verksamheten på de upphandlade HVB-hemmen som ingår i ramavtalet. Då ramavtalen löper ut under 2021 och det snart är dags för ny upphandling avser Örebro kommuns upphandlingsenhet att skicka ut en enkät till de deltagande kommunerna kring användandet av ramavtalen.

Det har inte heller gjorts någon mätning av kommunens avtalstrohet, men i intervjuerna beskrivs att kommunen i stort sett placerar inom ramavtalet när det gäller HVB-hem och konsulentstödda familjehem. Placeringar som sker vid SIS-institutioner anvisas av staten och därför går det inte att ha ett direkt inflytande över var ett barn placeras. Familjehem i egen regi rekryteras, utreds och ges medgivande av den egna organisationen, se stycke 3.3 ovan.

3.4.1 Bedömning

Av granskningen framgår att kommunen inte har genomfört någon form av verksamhetsuppföljning av de HVB-hem som används inom ramavtalet. Med tanke på hur viktig denna typ av verksamhet är för målgruppen anser vi att kommunen behöver förbättra sin kvalitetsuppföljning av de HVB-hem och de konsulentstödda familjehem som kommunen har anlitat. Kvalitetsuppföljningen har inte bara betydelse för den aktuella placeringen utan har också en viktig funktion för framtida upphandlingar.

Granskningen visar också att kommunen inte har följt upp avtalsefterlevnaden på något sätt. Vi anser att kommunen behöver tillse att det finns rutiner för att följa upp avtalsefterlevnaden avseende placeringarna inom HVB-hem och konsulentstödda familjehem.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kvalitetssäkringen avseende HVB- och familjehem behöver förstärkas. Vi har funnit att det inte finns ett systematiskt kvalitetsledningsarbete på plats i den bemärkelse som föreskriften avser, vilket vi anser vara allvarligt och ett hinder i att säkerställa kvalitet i utförandet. Vidare ser vi att kvalitetsuppföljningen och avtalsefterlevnaden avseende HVB-hem behöver förbättras.

4.1 Rekommendationer

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen/nämnden att:

- arbetet med att utforma ett systematiskt kvalitetsarbete måste beredas stor prioritet då det är av vikt att socialtjänstens förbättringsarbete sker systematiskt
- kommunen behöver förbättra sin kvalitetsuppföljning av de HVB-hem och de konsulentstödda familjehem som kommunen har anlitat
- följa upp kommunens avtalstrohet avseende upphandlade placeringsinsatser

Datum som ovan

KPMG AB

Anneli Svensson
Verksamhetsrevisor

Andreas Wendin
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.